

4

Татјана Атанасова-Пачемска
Валдета Алија
Добри Јовевски

МАТЕМАТИКА ЗА ЧЕТВРТО ОДДЕЛЕНИЕ

Математика за четврто одделение

Издавач

Биро за развој на образованието

Автори

проф. д-р Татјана Атанасова-Пачемска, редовен професор по математика и методика, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Валдета Алија, професор по одделенска настава, ООУ „Кирил и Методиј“ – Тетово
Добри Јовевски, професор по одделенска настава, ООУ „Илинден“ – Крива Паланка

Стручна поддршка

д-р Лилјана Поленаковиќ, д-р Лидија Кондинска

Рецензенти

проф. д-р Теута Илјази, вонреден професор, Државен Универзитет – Тетово
Наташа Тодоровска, професор по одделенска настава, ООУ „Ѓорѓи Сугарев“ – Битола

Лектор

Марија Соколова

Графички дизајн и техничко уредување

Тримакс – Скопје

Систем на икони Моливко и Моливка

Кома дизајн студио

Печати

Европа 92 – Кочани

Тираж

4020

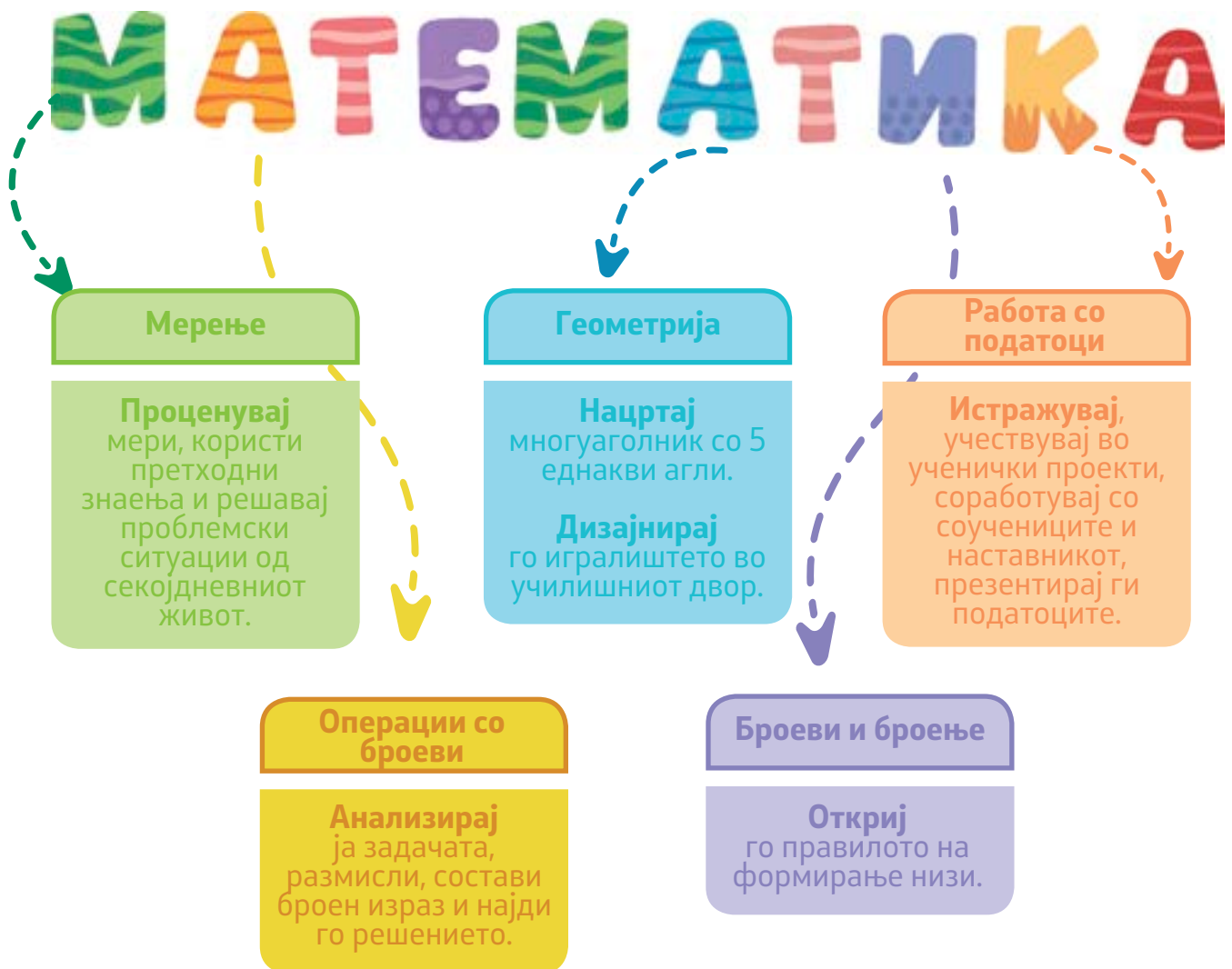
Драги читатели, ученици, наставници и родители,

Добре дојдовте низ страниците на материјалите за учење по предметот Математика за IV одделение.

Низ темите ќе ве водат истражувачко-откривачки активности за решавање проблемски задачи од секојдневното опкружување. Овие задачи ќе поттикнат љубопитност за размислување, дискутирање и презентирање на решенијата.

Математичките сознанија кои ќе се стекнат ќе придонесат за усвојување на математички поими, повисоки постигања и логичко размислување.

Како ќе учиш

СОДРЖИНА

1

БРОЕВИ И БРОЕЊЕ

БРОЕВИ ДО 1000.....	11
БРОИМЕ ПО 1000 ДО 10000 НАНАПРЕД И НАНАЗАД.....	16
ФОРМИРАЊЕ, ЗАПИШУВАЊЕ И ЧИТАЊЕ БРОЕВИ ДО 10000.....	20
МЕСНА ВРЕДНОСТ И РАЗЛОЖУВАЊЕ БРОЕВИ.....	25
ПРЕТСТАВУВАЊЕ ТРИЦИФРЕН И ЧЕТИРИЦИФРЕН БРОЈ НА БРОЈНА ПРАВА.....	30
НИЗИ ОД БРОЕВИ.....	35
ЗАОКРУЖУВАЊЕ ТРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ НА НАЈБЛИСКАТА ДЕСЕТКА.....	38
ЗАОКРУЖУВАЊЕ ЧЕТИРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ НА НАЈБЛИСКАТА СТОТКА.....	42
СПОРЕДУВАЊЕ ПАРОВИ ТРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ.....	45
СПОРЕДУВАЊЕ ПАРОВИ ЧЕТИРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ.....	48
СПОРЕДУВАЊЕ ПАРОВИ ТРИЦИФРЕНИ И ЧЕТИРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ.....	51
ПОДРЕДУВАМЕ БРОЕВИ ДО 10000 ПО ГОЛЕМИНА СО ЗНАЦИТЕ $<$, $=$, $>$	54
ПОДРЕДУВАМЕ БРОЕВИ ДО 10000 ПО ГОЛЕМИНА.....	56
СПОРЕДУВАЊЕ ПАРОВИ ТРИЦИФРЕНИ ИЛИ ЧЕТИРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ.....	60
НЕГАТИВНИ БРОЕВИ, БРОЕВИ ПОМАЛИ ОД НУЛА.....	64
НЕГАТИВНИ БРОЕВИ – ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА НИЗА ОД БРОЕВИ.....	67
ПРАВИЛНИ ДРОПКИ.....	71
ПРАВИЛНИ ДРОПКИ – ДЕЛ ОД ФОРМИ И БРОЕВИ.....	74
СПОРЕДУВАЊЕ И ПОДРЕДУВАЊЕ ДРОПКИ.....	77
ЕДНАКВИ ДРОПКИ.....	80
ПРЕТСТАВУВАЊЕ ПРАВИЛНИ ДРОПКИ НА БРОЈНА ПРАВА.....	84
ПРЕТСТАВУВАЊЕ И СПОРЕДУВАЊЕ ЕДНАКВИ ДРОПКИ.....	86
МЕШАНИ БРОЕВИ.....	87
МЕШАНИ БРОЕВИ.....	91
ДЕЦИМАЛНИ БРОЕВИ СО ЕДНА ДЕЦИМАЛА.....	93
ПОВТОРУВАМЕ ДЕЦИМАЛНИ БРОЕВИ.....	96
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ.....	96

2

ГЕОМЕТРИЈА

ПОЛУПРАВА.....	105
АГОЛ.....	107
ПРАВ АГОЛ.....	108
ВИДОВИ АГЛИ.....	110
СПОРЕДУВАМЕ АГЛИ – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ.....	112
ИМЕНУВАЊЕ НА 2Д-ФОРМИ.....	114
ЦРТАЊЕ НА 2Д-ФОРМИ.....	119
ОПИШУВАМЕ И ГРУПИРАМЕ 2Д-ФОРМИ.....	122
ПРАВИЛНИ И НЕПРАВИЛНИ МНОГУАГОЛНИЦИ.....	123
ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО 2Д-ФОРМИ.....	124
РАБЕСТИ И ВАЛЧЕСТИ 3Д-ФОРМИ.....	126
ЕЛЕМЕНТИ НА РАБЕСТИ 3Д-ФОРМИ: ТЕМЕ, РАБ И СИД.....	128
РАБЕСТИ И ВАЛЧЕСТИ 3Д-ФОРМИ.....	131
ЕЛЕМЕНТИ НА ВАЛЧЕСТИ 3Д-ФОРМИ: ТЕМЕ, СИД И ОБВИВКА.....	131
ВРСКА ПОМЕЃУ 2Д-ФОРМИ И 3Д-ФОРМИ.....	133
ИЗРАБОТКА НА МРЕЖИ НА 3Д-ФОРМИ.....	134
ВРСКА ПОМЕЃУ 2Д-ФОРМИ И 3Д-ФОРМИ.....	135
ВРСКА ПОМЕЃУ 2Д-ФОРМИ И 3Д-ФОРМИ – ЦРТАЊЕ НА 3Д-ФОРМИ.....	137
ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО 3Д-ФОРМИ.....	139
СИМЕТРИЈА.....	141

2

ОДРЕДУВАЊЕ ПОЛОЖБА СО ВРТЕЊЕ ВО НАСОКА НА ДВИЖЕЊЕ НА СТРЕЛКИТЕ НА ЧАСОВНИКОТ.....	147
ЦРТАЊЕ ПАТЕКА НА ДВИЖЕЊЕ СПОРЕД УПАТСТВО	150
ОЗНАЧУВАЊЕ ПОЛОЖБА ВО КООРДИНАТНА МРЕЖА	152
ЦРТАЊЕ СИМЕТРИЧНИ ФОРМИ ВО КООРДИНАТНА МРЕЖА.....	155
ШТО НАУЧИВМЕ?	156

3

СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ПОЛНИ ДЕСЕТКИ И СТОТКИ.....	163
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ПОЛНИ ИЛЈАДИ.....	165
ПАРОВИ ОД ИЛЈАДИ ЧИЈ ЗБИР Е 10000.....	166
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ЧЕТИРИЦИФРЕН БРОЈ СО ПОЛНА ДЕСЕТКА	167
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ЧЕТИРИЦИФРЕН БРОЈ СО ПОЛНА СТОТКА.....	169
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ЧЕТИРИЦИФРЕН БРОЈ СО ПОЛНА ИЛЈАДА.....	171
СОБИРАЊЕ ДО 10000 БЕЗ ПРЕМИН.....	173
ОДЗЕМАЊЕ ДО 10000 БЕЗ ПРЕМИН.....	174
СОБИРАЊЕ ДО 10000 СО ПРЕМИН	176
ОДЗЕМАЊЕ ДО 10000 СО ПРЕМИН	179
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ БРОЕВИ БЛИСКИ ДО ПОЛНА ДЕСЕТКА ИЛИ СТОТКА.....	181
УШТЕ ПОСТАПКИ ЗА СОБИРАЊЕ ДО 10000	183
ПОСТАПКИ ЗА ОДЗЕМАЊЕ ДО 10000	186
ПОВТОРУВАМЕ, ВЕЖБАМЕ	188
КОМУТАТИВНО И АСОЦИЈАТИВНО СВОЈСТВО ПРИ СОБИРАЊЕТО.....	189
ПРИМЕНА НА КОМУТАТИВНОТО И АСОЦИЈАТИВНОТО СВОЈСТВО ПРИ СОБИРАЊЕТО.....	191
ЗАВИСНОСТ НА ЗБИРОТ ОД ПАРНОСТА НА СОБИРОЦИТЕ.....	192
ЗАВИСНОСТ НА РАЗЛИКАТА ОД ПАРНОСТА НА НАМАЛЕНИКОТ ИЛИ НАМАЛИТЕЛОТ	194
ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА НЕПОЗНАТ БРОЈ ПРИ СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ.....	196
ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ	199
УДВОЈУВАЊЕ БРОЕВИ СО ПОЛНИ ИЛЈАДИ, СТОТКИ И ДЕСЕТКИ.....	202
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМИ СО УДВОЈУВАЊЕ	204
ПРЕПОЛОВУВАЊЕ БРОЕВИ СО ПОЛНИ ИЛЈАДИ, СТОТКИ И ДЕСЕТКИ.....	206
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМИ – УДВОЈУВАЊЕ И ПРЕПОЛОВУВАЊЕ.....	208
МНОЖЕЊЕ ЕДНОЦИФРЕНИ БРОЕВИ ДО 100. СОДРЖАТЕЛИ.....	211
МНОЖЕЊЕ И ДЕЛЕЊЕ СО БРОЈОТ 7.....	216
МНОЖЕЊЕ И ДЕЛЕЊЕ СО БРОЈОТ 8	219
СТРАТЕГИИ ЗА МЕНТАЛНО МНОЖЕЊЕ ПОЛНИ ДЕСЕТКИ И СТОТКИ СО ЕДНОЦИФРЕН БРОЈ	222
УШТЕ СТРАТЕГИИ ЗА МЕНТАЛНО МНОЖЕЊЕ.....	226
МНОЖЕЊЕ ДВОЦИФРЕН СО ЕДНОЦИФРЕН БРОЈ	229
МНОЖЕЊЕ ТРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ СО 10.....	232
ДЕЛЕЊЕ ТРИЦИФРЕНИ БРОЕВИ СО 10	234
КОЛКУ НАУЧИВМЕ – МНОЖЕЊЕ И ДЕЛЕЊЕ ТРИЦИФРЕН БРОЈ СО 10	237
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМСКИ ЗАДАЧИ	241
МНОЖЕЊЕ БРОЈ СО ЕДНОЦИФРЕН БРОЈ СО РАЗЛОЖУВАЊЕ	243
ДЕЛЕЊЕ ДВОЦИФРЕН БРОЈ СО ЕДНОЦИФРЕН БРОЈ БЕЗ ОСТАТОК.....	245
ДЕЛЕЊЕ ДВОЦИФРЕН СО ЕДНОЦИФРЕН БРОЈ СО ОСТАТОК.....	250
СООДНОС – РАЗМЕР	253
БРОЈНИ ИЗРАЗИ	257

3

ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА НЕПОЗНАТ МНОЖИТЕЛ, ДЕЛЕНИК И ДЕЛИТЕЛ.....	263
СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ДРОПКИ СО ИСТ ИМЕНИТЕЛ.....	267
КОРИСТЕЊЕ ЕДНАКВОСТ НА ДРОПКИ ЗА СОБИРАЊЕ И ОДЗЕМАЊЕ ПРАВИЛНИ ДРОПКИ СО ДОВЕДУВАЊЕ ДО ИСТ ИМЕНИТЕЛ	271
НАОЃАЊЕ ДЕЛ ОД БРОЕВИ ДО 100	274
ДЕЦИМАЛНИ БРОЕВИ	276
ДЕЛЕЊЕ БРОЕВИ ДО 1000 СО 10 ДО ЕДНА ДЕЦИМАЛА.....	276
ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ ОД СЕКОЈДНЕВНИОТ ЖИВОТ КОИ СЕ РЕШАВААТ СО ОПЕРАЦИИ СО БРОЕВИ	279

4

МЕРЕЊЕ

МЕРИМЕ ДОЛЖИНА – МЕТАР, ЦЕНТИМЕТАР	285
МЕРИМЕ ДОЛЖИНА – ДЕЦИМЕТАР	287
МЕРИМЕ ДОЛЖИНА – МИЛИМЕТАР.....	288
МЕРИМЕ ДОЛЖИНА – КИЛОМЕТАР.....	289
МЕРИМЕ МАСА – ГРАМ.....	292
МЕРИМЕ МАСА – КИЛОГРАМ	294
МЕРИМЕ МАСА – МЕРНИ ЕДИНИЦИ ЗА МАСА	296
МЕРИМЕ МАСА – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО МАСА.....	298
МЕРИМЕ ТЕЧНОСТИ – ЛИТАР.....	300
МЕРИМЕ ТЕЧНОСТИ – ДЕЦИЛИТАР, ЦЕНТИЛИТАР.....	301
МЕРИМЕ МАСА – МЕРНИ ЕДИНИЦИ ЗА МАСА	302
МЕРИМЕ ТЕЧНОСТИ – МИЛИЛИТАР	302
МЕРИМЕ ТЕЧНОСТИ – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО МЕРЕЊЕ ТЕЧНОСТ	304
МЕРИМЕ ВРЕМЕ – ЧАС, МИНУТА, СЕКУНДА.....	306
МЕРИМЕ ВРЕМЕ – ДЕЦЕНИЈА, ВЕК.....	307
МЕРИМЕ ВРЕМЕ – РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ СО ВРЕМЕ. ВРЕМЕНСКИ ИНТЕРВАЛИ	308
ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ВРЕМЕНСКИ ИНТЕРВАЛИ	310
МЕРИМЕ И ЧИТАМЕ ВРЕМЕ – РАСПОРЕД И КАЛЕНДАР	311
МЕРИМЕ ПЕРИМЕТАР НА 2Д-ФОРМИ	314
ПОИМ ЗА ПЛОШТИНА – ПРЕСМЕТУВАМЕ ПЛОШТИНА СО КВАДРАТНА МРЕЖА.....	316
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМИ СО ПЕРИМЕТАР И ПЛОШТИНА.....	320
ЗАВИСНОСТ НА ПЕРИМЕТАР И ПЛОШТИНА	320
ШТО И КОЛКУ НАУЧИВМЕ?	322

5

РАБОТА СО
ПОДАТОЦИ

СОБИРАЊЕ, ОРГАНИЗИРАЊЕ, ПРЕТСТАВУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ ПОДАТОЦИ	327
ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОЕКТНА АКТИВНОСТ, СОБИРАЊЕ ПОДАТОЦИ, ПРЕТСТАВУВАЊЕ И ЧИТАЊЕ ПОДАТОЦИ ОД ДИЈАГРАМИ И ГРАФИКОНИ	333
ЧИТАЊЕ ПОДАТОЦИ ОД ЛИНИСКИ ДИЈАГРАМ.....	340
РЕШАВАМЕ ПРОБЛЕМСКИ СИТУАЦИИ.....	343
НИКОГАШ, СЕКОГАШ, МОЖЕБИ, ВЕРОЈАТНО	347
ПРАВИМЕ ЕКСПЕРИМЕНТИ И ПРЕДВИДУВАМЕ РЕЗУЛТАТИ	352

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека „Св. Климент Охридски“, Скопје

373.3.016:51(075.2)=163.3

АТАНАСОВА-Пачемска, Татјана

Математика за четврто одделение / Татјана Атанасова-Пачемска, Валдета Алија, Добри Јовевски. - Скопје: Биро за развој на образованието, 2021. - [356] стр.: илустр.; 26 см

ISBN 978-608-206-082-8

1. Алија, Валдета [автор] 2. Јовевски, Добри [автор]

COBISS.MK-ID 54646021